

Úvod do psychologie - kombinované studium, 2017

Pojmy, teorie, osobnosti – vše, co se může objevit v závěrečném testu (dokument se průběžně aktualizuje)

Test bude zaměřen na porozumění níže uvedených pojmů a teorií; např.:

- Krátkodobá paměť – stručně ji charakterizujte a uveďte, jak ji lze zkoumat a kdo ji zkoumal.
- Psychoanalýza – uveďte zakladatele, základní pojmy a základní myšlenky).
- Co jsou to pareidolie, jak je lze užívat v psychologické diagnostice?
- Co je to koučink? Jak se liší koučink od psychoterapie?
- Co je to kognitivní interview – v čem spočívá a k čemu slouží?
- Vysvětlíte, jak funguje priming a uveďte nějaký příklad.
- Čemu v pomáhajících profesích říkáme projekce?
- Co je to etologie?

Základní literatura:

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J., & Noen-Hoeksema, S. (2012). *Psychologie*. Praha: Portál.

Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2008). *Kognitivní psychologie*. Praha: Academia.

Plháková, A. (2003). *Učebnice obecné psychologie*.

e-kurz Kognitivní psychologie:

http://is.muni.cz/el/1441/podzim2014/SV4BP_ZPs1/um/51926338/

- další internetové zdroje jsou uvedené u jednotlivých témat

I. Asociace

- i) Psychoanalýza - Sigmund Freud, asociační experiment, volné asociace, chybné úkony, nevědomí
- ii) Asociativismus – David Hume; asociační zákony (styčnosti v prostoru, v čase, příčiny-následku, podobnosti)

II. Další psychologické směry

- i) Jungovská (analytická) psychologie – kolektivní nevědomí, archetypy, projekce stínu
- ii) Kognitivní psychologie - kognitivní obrat a jeho historické zdroje; procesy vzestupné (datově řízené) a sestupné (pojmově řízené), informační paradigma, počítačová metafora, architektura kognitivního systému; významní předchůdci a postavy kognitivní psychologie (Noam Chomsky, Alan Turing)
- iii) Gestalt psychologie (tvarová psychologie) – vztah celek-část, gestalt zákony – figury/pozadí, dobrého tvaru (pregnantnosti) – uzavření, blízkosti; Kurt Koffka, Max Wertheimer

III.

I. P. Pavlov a jeho experimenty, podmíněná a nepodmíněná reakce

IV. Psychologie jako experimentální věda

- Jak ovlivnit/manipulovat lidské chování? Priming, primingový experiment

Literatura: Plháková – 157-158

video na Youtube „Psychological priming“:

<http://www.youtube.com/watch?v=HRAKt0GakJM>

experimentální demonstrace primingu:

<http://www.brainbugs.org/Demos/flowplayer/example/priming.html>

IV. Úvod do psychologie

- i) Co je psychologie, kde potkáme psychologii - psychologie odborná/vědecká a psychologie laická; psychologie práce (organizace a řízení), klinická psychologie, poradenská psychologie, školní psychologie, dopravní psychologie, psychoterapie, koučink
- ii) Vztah psychologie k jiným oborům - etologie (Konrad Lorenz), etnologie (Carl G. Jung – archetypy), neurologie, matematika/kybernetika (analogie mozek – počítač), psychiatrie, filozofie
- iii) Psychologie jako pomáhající profese; princip odstupů vs blízkosti ke klientovi; projekce; projekce stínu (C.G. Jung); sebepoznání, supervize

V. Vnímání

- i) Vnímání a čítí
- ii) Anatomie a fyziologie zrakového vnímání - sítnice, obraz na sítnici a jeho vlastnosti, zraková dráha, zraková kůra
- iii) Klamy, pareidolie, Rorschachův test, projektivní testy
- iv) Náповědi zrakového vnímání
- v) Význam pohybu při zrakovém vnímání
- vi) Okohybné svaly, sakadické pohyby, fixace; eye-tracking
- ix) Vnímání barev- tyčinky, čípky
- x) Konstruktivistické výklady vnímání
- xi) Přímé výklady vnímání

VI. Paměť

- i) Základní druhy paměti - explicitní, implicitní, sémantická, epizodická, autobiografická,
- ii) Teorie paměťových skladů – sensorická/ultrakrátkodobá (echoická, ikonická), krátkodobá, dlouhodobá paměť; výzkum kapacity krátkodobé paměti (George Miller)
- iii) Pracovní paměť, fonologická smyčka, vizuálně-prostorový náčrtník
- iv) Zapomínání - vytěsnění, amnézie (retrográdní, anterográdní); křivka zapomínání (Hermann Ebbinghaus); paměť a demence; paměť a posttraumatická stresová porucha (PTSD)
- v) Jak zvýšit spolehlivost vzpomínání? - problematika očitého svědectví, kognitivní interview

VII. Učení

Druhy učení:

- i) Vtiskávání (imprinting, Konrad Lorenz)
- ii) Klasické podmiňování - primární (nepodmíněný) a sekundární (podmíněný) podnět/reakce, Ivan P. Pavlov
- iii) Operantní (instrumentální) podmiňování, rozdíl operantního a klasického podmiňování

VIII. Myšlení a řešení problémů

- i) Myšlení a imaginace (analogové myšlení), myšlení jazykové (propoziční)
- ii) Kognitivní typy (verbálně analytický styl vs. vizuálně analogový styl; závislost vs. nezávislost na poli – Herman Witkin)
- iii) Indukce, dedukce – jejich vlastnosti a příklady

iv) Usuzování v každodenním životě, stereotypy, předsudky

v) Heuristiky; chyby v každodenním usuzování; base-rate fallacy; A. Tversky, D. Kahneman

IX. Emoce

i) Základní vlastnosti emocí – tělesné zakotvení, hodnotící aspekt emocí

ii) Fyziologické zkoumání emocí

iii) Evolucionistické zkoumání emocí